

טוראי יוסף חיימוביץ הי"ד

נפל ביום ג' בסיון תש"ח 10.6.1948

במשמר הירדן

טוראי יוסף חיימוביץ הי"ד

בס"ד

כתיבה ועריכה: אברהם שלמה קולט

מהדורה ראשונה: מרץ 2023

טלפון: 054-6226898

akolet@gmail.com

משמר הירדן

כְּקוֹל רֵעַם רֵעַם קוֹל
בְּהֶמוֹן מִימֶיךָ,
מְסִלַת צִיּוֹן אֲתָה סֵל,
נִחְנוּ אַחֲרֶיךָ,

הַלְאָה נִרְדָּן, הַלְאָה זָרֵם
תִּפְתַּב זֹאת לַדְּוֵרוֹת
כִּי לִילָה כִּיּוֹם
נִחְנוּ עַל מִשְׁמְרוֹת
מִשְׁמַר הַיַּרְדֵּן.

נפתלי הרץ אימבר

טוראי יוסף חיימוביץ הי"ד

בן הינדה ושלמה

חיל רגלים

נפל ביום ג' בסיון תש"ח 10.6.1948

בן 22 בנופלו.

מקום מנוחתו בית העלמין הצבאי נחלת יצחק, חייל בודד ניצול שואה.

נולד בתאריך 29/11/1926 בעיירה מגיאר בורזאס (MAGYAR BORSAS)

בטרנסילבניה, רומניה, בן יחיד להוריו.

בפרוץ מלחמת-העולם השנייה היה נער בן 13 שלא סיים עדיין את בית-הספר היסודי, ונעקר ממקומו.

הוא נשלח למחנות עבודה והשמדה שונים ועד לשער הכבשן באושוויץ הגיע וניצל. כתום המלחמה הגיע אחרי נדודים רבים למחנה ברגן-בלזן, הצטרף לפלוגת בית"ר שבמקום והתכוון לעלות לארץ. לשם כך התמחה במלאכת הסנדלרות.

יוסף עלה לארץ בגפו בשנת 1946.

בארץ הצטרף לחברי קבוצת "מרגולין", עם הגרעין ע"ש ווג'ווד, שבמשמר הירדן והיה לעובד-אדמה. ערב ההפוגה השנייה תקפו הסורים את משמר הירדן ולאחר קרב עז כבשו את המושבה.

בקרב זה נפל ביום ג' בסיון תש"ח 10.6.48, כחצי שעה לאחר היכנס ההפוגה לתוקפה.

4 חדשים לפני נפילתו נישא ללאה (צ'רנה).

ביום כ"א בכסלו תש"י 12.12.1949 הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי בנחלת יצחק, גבעתיים.

מבוסס על דף ההנצחה הממלכתי "יזכור", שנערך ע"י משרד הביטחון

חיימוביץ יוסף

החייל יוסף

בן שלמה והינדה

נולד בשנת תרפ"ו (1926)

נפל בכ"ח באייר תש"ח (6.6.1948)

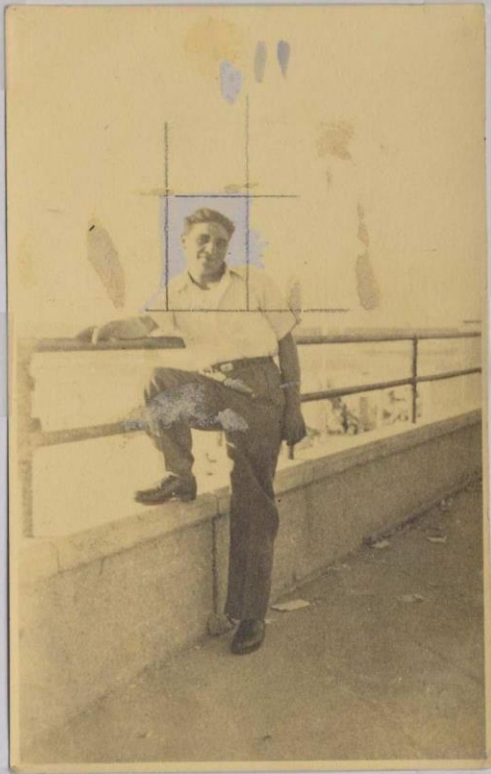
נטמן בנחלת-יצחק

בהתקפה שנערכה על משמר-הירדן, נפל יוסף חלל מנדורי הפולש הסורי. ביום כ"א בכסלו תש"י (12.12.49) הועברו עצמותיו למנוחת עולמים בנחלת-יצחק.

יוסף נולד בטרנסילוניה שבברומניה, ועוד לפני שסיים את בית הספר היסודי, פרצה המלחמה. הילד הפך לנע ונד, הנמלט על נפשו מפני מלאך המוות. הוא היה במחנות-עבודה והשמדה, ועד לשער הכבשן באושוויץ הגיע, וניצל.

כתום המלחמה, יצא לדרך רבת נדודים וסכנות, עד שהגיע לברגן-בלזן הצטרף לפלוגת ההכשרה הבית"רית על שם זאב ז'בוטינסקי. בשנת 1946 הצליח להגיע לארץ, ומיד יצא לנקודת ההתישבות של הגרעין על שם וגיוד במשמר-הירדן. כאן הצטרף לארגון הצבאי הלאומי, והחל לומד את מלאכת ההרישה ואז תורת הלחימה. ביום עסק בעבודות האדמה, ובלילה למד את השימוש בכלי נשק שונים.

נפשו של יוסף הלכה ונקשרה אל משמר-הירדן, אשר כל שעל מאדמתה הספיק להכיר. עם פרוץ הקרבות עמד על משמר הגנתה ויצא להדוף את הפולשים לאדמתה. היתה זו הפעם השניה שקמו אויבים להפר את שלוות חיו — אולם הפעם לוחם היה — וכלוחם נפל על הגנת המולדת.

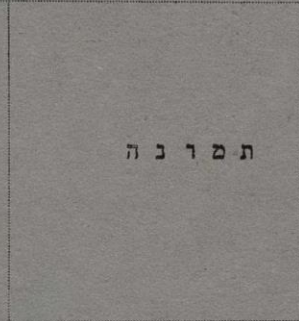
חיימוביץ יוסף

תנועת החרות - המרכז
 הלשכה ללוחם ולחייל
 סעד - מח' לטפול במספח
 חללים, נעדרים, ונכים

מס' אישי _____

1

תמונה

שם החלל הנפגע: יולי
 משפחה: חינאלי
 בפלג נפגע: כתאריך 10.6.48 במקום מנחם בוכני
 דרגא: יחידה חקר מעמד משנת
 גיל: כנוי מצבה:
 מצב משפחתי: יחיד תמך ב
 רכוש: ההיה מבוטח ואיפה?
 כתובת המשפחה: פני 030 חנ

פרטים על בני המשפחה

מס' סדורי	ה ש ם	גיל	יחס משפחתי	מקום עבודה או פרנסה	אם לא עובד למה?	ה ע ר ו ת
.1						
.2						
.3						
.4						
.5						

1) המספחה בוקרה כתאריך: ע"י _____
תוצאות הבקורת:

2) המספחה בוקרה כתאריך: ע"י _____
תוצאות הבקורת:

פעולה במוסדות:

החלטת המחלקה בדבר התמיכה או השקום:

פרטים ביוגרפיים:

תשלומים	תאריך	סכום	תאריך	סכום	תאריך	סכום	תאריך	סכום

 "מכרן ז' ברטינסקי"
 הועדה להוצאת ספר "יזכור"
 תל-אביב, רחוב המלך ג'ורג' מס. 38

ש א ל ר ן
 =====

(נא לכתוב בכתב ברור ובריר, פרטים נוספים רשום בבקשה על נייר מיוחד)
 שם המשפחה: חיימז'יץ הסם: פול הכנוי:
 תאריך ההולדת: עברי - לועזי - תאריך הולדת
 פרטים ביוגרפיים: (לימודים/לציון את שמות בתי-הספר, פעילות בארגוני-נוער וספורט, מקצוע והתעסקות, כשרונות מיוחדים):

כ"ב אלול תש"א (1946-1947) (אמריקה) - תאריך הולדת

מצב משפחתי: י"ג
 פעילות במחתרת: השתייכות ארגונית א.ס.ל. דרגה
 חבר משנת 1948-7 פעילות מיוחדת

ישיבה בבתי-כלא
 השתתפות בפעולות-קרב:
 (על הסעיף הזה יש לענות בהרחבה ורצוי על נייר מיוחד).
 באם הפרטים אינם ידועים, נא לפנות לחברי הלוחם או למפקדיו ולקבל מהם את הפרטים הדרושים.

נפגע בתאריך: נפטר בתאריך י"ג אלול תש"א (עברי) ולועזי
 מקום הפעולה מקום הקבורה תל-אביב-יפו
 (לציון את מקום בית הקברות, האיזור והשורה)
 האם הוקמה מצבה?
 נא לציון שמות וכתבות של חברים למחתרת שאפשר לקבל מהם פרטים נוספים:

באם נכתב על הלוחם בעתונות, נא להמציא את קטע העתון או לציון את שם-העתון ותאריכו המדויק.
 הפרטם הלוחם בכתב שירים, רשימות, זכרונות וכו'? - אם כן, נא לצרפם.
 נא לצרף תמונות:
 =====

המצב הכלכלי של משפחת הלוחם:
 האם הוא תמך במשפחה ובאיזו מדה:-
 (בעניני סעד יכולות המשפחות לפנות ללשכה ללוחם ולהייל, רחוב טשרניחובסקי מס. 17, קומה ב', חדר 8).

חיימוכ"ץ יוסף

יוסף נולד ברומניה ובה רכש את ראשית השכלתו. אולט עוד טרם היה סיפק בידו לסיים את למודיו בניה הספר היסודי, פרצה המלחמה. הילד שהסכיך לחיים שקטים ושלווים הפך לנוע ונד הנמלט על נפשו מפני מלאך המות שהתנכל לחייו. יותר מכל העיקו עליו הרגשות הנקט, הזעם והמרירות שלא יכול היה למצוא להם פורקן.

כתום המלחמה יצא בחזרה ידידו לסבל בדרך רבת נדודים וסכנות, כשהם מכלים ימיהם ויללותם בשדות, ניזונים מכל הבא ליד וחומקים מעיניהם של שומרי הגבולות שואפים ומקשיים את שאינם יודעים; צועדים לקראת עתיד הלוסה בערפל. רק עם הגיעם לכרמל בלזן והצטרפם לפלוגת ההכשרה הבית"רית ע"ש זאב ד'בוסינסקי, מצאו בית ותקוות חדשות. המרירות שבלב החלה פגה ומפנה את מקומה לחלומות על דבר שחרור ארץ ישראל ובנינה.

יוסף התערה בחיי החברה במקום, למד ושינן, התרועע עם צעירי המקום ויחד עמם ציפה בכליון עינים ליום בו תוענק לו הזכות לעלות ארצה. לא אלת נחל אכזבה כאשר נקבע לו האריך ליציאה ובוסל לאחר מכן מחוסר מקום. אולט בשנת 1946 הצליח להגיע לארץ והלך לאלתר אל נקודת ההתיישבות במשמר הירדן. כאן החל לומד את מלאכת החרישה ואת תורת הלחימה. ביום עסק בעבודות האדמה ואילו בלילה ישב בחברת חבריו והקשיב רב קשב לדברי המדריך, שהסביר להם את השמוש בכלי נשק שונים.

נפשו של יוסף הלכה ונקשרה אל משמר הירדן, אשר כל שעל מאדמתה הכיר ואתב ואכן עם פרוץ הקרבות יצא למשמר להגנה ולהדיפת הפולשים מעל אדמתה. היתה זו הפעם השניה שקמו אויבים להפך את שלוות חייו, אולם לא עוד ילד רך בשנים ודל בכוחות היה - כלוחט יצא ולחם באויב עד ליום בו הוכרע.

האז: חי מי אלה דולמיני.
האז: מי אלה דולמיני.
היב נאוי 3 חזא ע כואס פלמי.

געפאלענע בית'רים פון בערגן-בעלזן

יוסף הימאָוויטש און יעקב אייזיקאוויטש הי"ד

א טרויערדיקע ידיעה איז דערנאנגען צו אונז פון פאטערלאַנד. לויטן שרייבן, איז די ידיעה אביסל פארשפעטיקט. דאָס פאַרמ'גערט אָבער נישט דעם גרויסן ווייטיק, וואָס הייסט שטיקער פון האַרץ:

יוסף הימאָוויטש און יעקב אייזיקאוויטש הי"ד לעבן נישט. געפאלן העלדיש בעת די שלאַכטן פאר משמר-הירדן— אין קאמף פאר אונזער זעלבסטשטענדיקייט!

* * *

...אָס שפּייען זיי בירע. ס'איז געווען נאָך פאַר דער לעגאַלער עליה פון בעלזן. מיר האָבן דאָן, צום ערשטן מאל, באַקומען אַ געוויסע צאָל פלעצער אין דער עליה ב'. דער געדראַנג אין דער „פּלוגת-הכשרה ע"ש ז'ב"ג מינסקי" (בלאק 58) און גרויס-היימאָוויטש און אייזיקאוויטש — די צוויי בית'רים פון רומעניע — זיינען די ערשטע, „מיר ווילן פאַרן — זאָגן זיי — און בעסן דאָס נעמען אין אַכט. צוויי מאל האָבן מיר גרעניצן גע-שוואַרצט, נאָר צוליב דעם איינציקן ציל — צו קומען אין אונזער אייגן לאַנד."

זיי זיינען דאָסמאל נישט געפאַרן; איר מיטן ערשטן לעגאַלן טראַנספּאָרט נישט: די שולד איז אָבער נישט זייערע. צופיל קאָנדי-דאָסן האָבן געשפּורעמט, געפאַרעט און אַ-פילו מער פון דעם. די צאל ערמער, וואָס מיר האָבן באַקומען פאר אונזערע בית'רים אין געווען ווייניק; זי האָט נישט געקענט באַפריי-דיקן אַפילו קיין טייל פון זיי; און זיי בירע — הימאָוויטש און אייזיקאוויטש — די צוויי טרויער בית'רים האָבן דאָס פאַרשפּאַנען. ווי שטענדיק דיסציפּלינירט, מיט הדר פארשטיי-ען זיי, אַז זיי דאַרפן וואַרפן. האָבן זיי גע-וואַרט און טרוי געדינט דעם בית'ר דאָ אין

גלות-רויטשלאַנד, ווייל אַזוי פּאָדערט דער בית'רישער נדר. מיטן דריטן טראַנספּאָרט זיינען זיי ביידע עולה געוועזן. געפארן אַרבעטן, נוצן ברענגען דער לאַנד. נאָך געוואָס האָבן זיי — די תל-מידים פון ראש-בית'ר — אַז ווען די לאַפּא-טע וועט דאַרפן פאַרביטן ווערן אויף אַ ביקס, דאָן וועט דאָס געפאַן ווערן. די 11 תורה פון אויפן פּרופּעשאַק" האָבן זיי נוס געלערנט. הימאָוויטש, דער תמיד שטילער און תמיד ערשטער צו יעדער אַרבעט, איז איר דארטן געווען פון די ערשטע. ער האָט דעם רוכטיקן אַדרעס אין לאַנד געפונען, און משמר-הירדן, דארט וווּ פיל פון זיינע חברים פון בעלזער טייטל-מאַל האָבן זיך געפונען. צוזאַמען זיך אויסלעבן אין אַ בית'רישער סביבה; און יעקב אייזיקאוויטש מיט אים.

* * *

אַ קליין בריוול האָט אָנגעזאָגט די בשורה פון זיין טויט. אַ בריוול, וואָס איז געלונגען אַדרובצושמוגלען פון דער סירושער געפאַנג-געשפּאַט, וווּ ס'געפינען זיך 18 בית'רים און 6 בית'רות — אַלע פון משמר. לאַנגע וואָכן זיינען זיי געשפּאַנען אַלזין אין קאמף, מיט אַ צענפּאַכיק גרעסערן שונא. געהויבן דעם ווען צום לאַנד פאַר די סודיער. 6 בית'רים זיינען אין די קאמפן געפאלן, הימאָוויטש און איי-זיקאוויטש צווישן זיי. אין בריוו שרייבן זיי קורץ: „אונזער ווילן און נישט און שפּאַרק — נאָך דער קרוי ווידער צו קומען און צו-דיק אויפבויען משמר."

יא, צוריק אויפבויען משמר, וואָס זאָל זיין די אמתע וואַנט ביים ירדן און גלייכצייטיק אַ מצבה די געפאלענע בית'רישע העלדן, וואָס האָבן זייערע זינגע לעבנס אָפּגעגעבן פאַר אַ גרויס אַרץ-ישראל.

אברהם.
(8/163)

ה'תש"ז, 6 חול, 1947

„אונזער ווילן“
ינאר 1947

יוסף חיימוביץ ויעקב אייזיקוביץ הי"ד

"אונזער וועלט" – תרגום הכתבה מאת אברהם שדזונסקי

בשורה מעציבה הגיעה אלינו מארץ האבות, קצת באיחור.

לפי הכתוב בדיעה, אשר קורעת חתיכות מהלב:

יוסף חיימוביץ ויעקב אייזיקוביץ הי"ד, אינם בין החיים.

שניהם עלו לארץ מברגן-בלזן בעלייה ב'. רבים היו בפלוגת ההכשרה ע"ש ז'בוטינסקי (בלוק 58).

חיימוביץ ואייזיקוביץ - שני הבית"רים מרומניה - "פעמיים חצינו גבולות רק למטרה היחידה

להגיע לארצנו", אמר הראשון. הם לא עלו לארץ עם הקבוצה הראשונה - אבל האשמה אינה

שלם. יותר מידי מועמדים הגיעו, מפחד ואפילו יותר מכך. מספר המקומות שהוקצו

לבית"רים שלנו היה מועט ולא יכול היה לספק אפילו חלק מהם.

שניהם – חיימוביץ ואייזיקוביץ - שני הבית"רים היקרים הבינו זאת. ממושמצעים כתמיד. עם הדר

הם מבינים שצריך לחכות. הם המתינו ושירתו את בית"ר בגלות בגרמניה, כי כך קיימו את

הנדר הבית"רי. שניהם עלו לארץ עם הקבוצה השלישית. הם נסעו ועבדו את האדמה. הם ידעו,

התלמידים של ראש בית"ר, כאשר יהיה צורך להחליף את האת באקדה - זה יעשה.

הם למדו את התורה כמו בשיר "אויפן פריפעטשיק" (על האח).

חיימוביץ, השקט תמיד, היה אחד הראשונים. הוא מצא את הכתובת הנכונה בארץ ובמשמר

הירדן, שם נמצאו רבים מעמיתיו מברגן-בלזן, חיים ביחד בסביבה בית"רית ואייזיקוביץ איתם.

מכתב קטן הודיע על נפילתם. מכתב שהצליחו להבריח לארץ מהשבי הסורי, שם נמצאו

13 בית"רים ו-6 בית"רים, כולם ממשמר הירדן. הרבה זמן הם עמדו לבדם בקרב מול אויב גדול

פי עשרה, ושמרו על הדרך לארץ מפני הסורים. 6 בית"רים נפלו בקרבות, ביניהם חיימוביץ

ואייזיקוביץ. במכתבים הם כותבים בקצרה: "הרצון והרוח שלנו חזקים לחזור אחרי המלחמה

ולבנות מחדש את משמר הירדן". כן, לבנות מחדש את משמר הירדן שאמורה להיות החומה

האמיתית על הירדן, ובו בזמן, מצבה לגיבורים שמסרו את חייהם הצעירים למען ארץ ישראל

הגדולה.

יוסף חיימוביץ הי"ד

יוסף חיימוביץ נולד בשנת 1926 ב-
 עיירה קטנה ברומניה. צעיר היה בפרוץ
 המלחמה העולמית השנייה. עדיין לא מלאו
 לו 13 שנה וכבר נסחב לתוך ים הדמעות
 והיגון, שיהודי אירופה נתנסו בהם. לא
 פעם עמד בצל הכבשן באושיבנצ'ים ובלבו
 להט של נקמה, זעם ומרירות.
 כתום המלחמה הגיע אחרי נדודים רבים
 למחנה ברגן-בלזן והתייצב לשורות בית"ר.
 ושם, בפלוגת בית"ר, מצא בית ובית-ספר.
 שם למד, קרא ושינן. לאטילאט פנה המר-
 רות שהצטברה בלב הנער הצעיר, ויוסף
 בעל העינים הבערות, חולם על ארץ-ישר-
 אל, שהרור ובנין הארץ.
 היה בחור טובילב, וותרן, ורע נאמן,
 על כן חיבבוהו חבריו, וברור היה לכולם
 שהוא ראוי לעליה ארצה. אך מולו התאכזר
 לו שוב, כמה פעמים ניסה להעפיל ארצה,
 אולם מאמציו עלו בתוהו.
 לפני שנה וחצי הגיע סוף סוף ארצה
 בעליה הראשונה של עולי ברגן-בלזן, ומיד
 הצטרף אל חברי ההתישבות "מרגולין" ב-
 משמר הירדן.
 וכאן כאילו התחיל את חייו מחדש. כל
 עבודה שהוטלה עליו מילא בשלמות ובי-
 נאמנות.
 היתה לי הוכחה לבקרו במשמר הירדן
 ונוכחתי לדעת שתורה זו שלמד בין כתלי
 פלוגת בית"ר בברגן-בלזן — תורה זו
 השתדל להגשים במשמר הירדן בשמחה
 ובאהבה. ולא רק להרוש למד יוסף. גם
 להחזיק רובה אימן את ידיו.
 ובהתקפה האחרונה שנערכה על משמר
 הירדן (חצי שעה לאחר ההפוגה!) נפל
 הלל מכדורי הפולש.
 הוא זכרו ברוך לנצח.

יוסף חיימוביץ הי"ד

הגושקין
 15.07.1948

International center on the Nazi era - Arolsen Archives : מתוך

A.E.F. D.P. REGISTRATION RECORD

(1) REGISTRATION No. E 0040 A011 1706 Original Duplicate

For coding purposes
A. B. C. D. E. F. G. H. I. J.

(2) Family Name HAIMOVITS Josef M. Single Married
 F. Widowed Divorced (5) Claimed Nationality Romania

(6) Birthdate 29.11.1926 Birthplace Magyar Borsas Province Romania Country Romania (7) Religion (Optional) Jew
 (8) Number of Accompanying Family Members: 1

(9) Number of Dependents: 2 (10) Full Name of Father Haimovits Salamon (11) Full Maiden Name of Mother Neumann Hanni

(12) DESIRED DESTINATION Palästina (13) LAST PERMANENT RESIDENCE OR RESIDENCE JANUARY 1, 1938.
 City or Village Szewc Province Magyar Borsas Country Romania

(14) Usual Trade, Occupation or Profession szewc (15) Performed in What Kind of Establishment szewc (16) Other Trades or Occupations

(17) Languages Spoken in Order of Fluency Romanian, Hungarian, Jewish (18) Do You Claim to be a Prisoner of War? Yes No (19) Amount and Kind of Currency in your Possession

(20) Signature of Registrant: Haimovits (21) Signature of Registrar: Haimovits Date: 23.8.45 Assembly Center No. 503

(22) Destination or Reception Center: ZEILSHEIM FRANKFURT

(23) Code for Issue

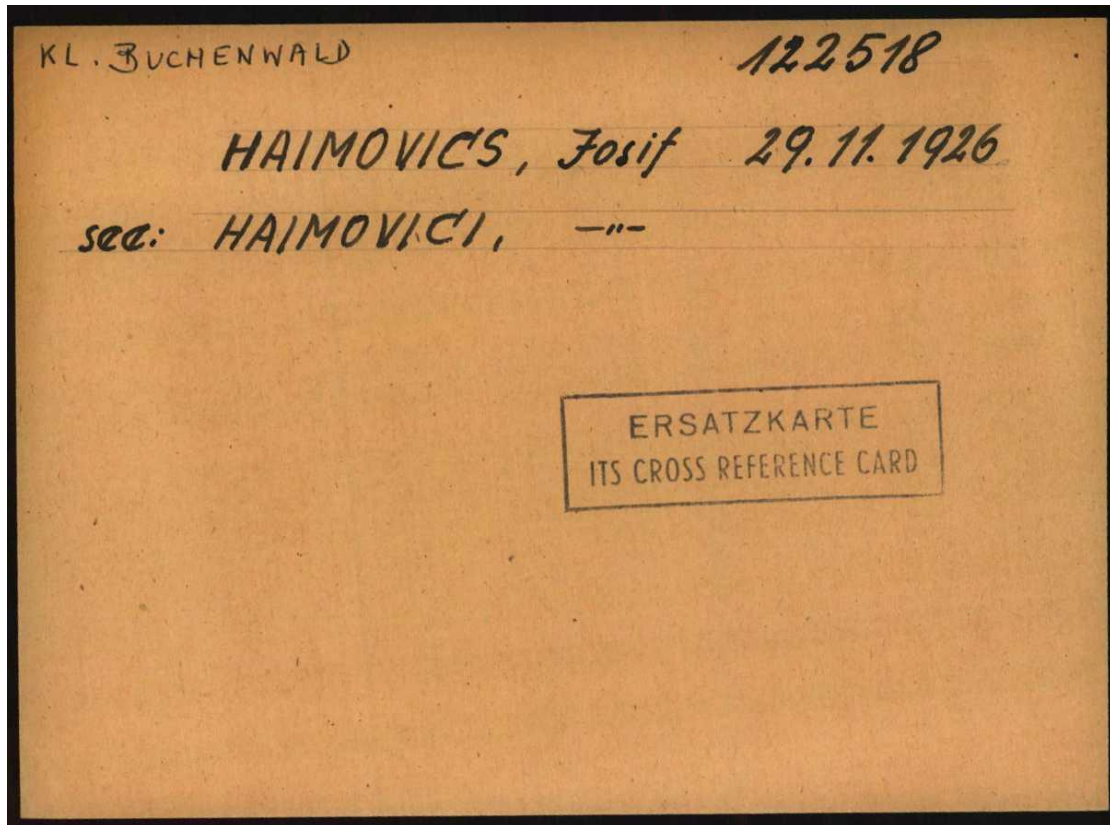
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
0				0																					0		

(24) REMARKS

DP-2
16-39751-1

יוסף חיימוביץ הי"ד

מתוך: בוכנוולד, ITS AROlsen

יוסף חיימוביץ הי"ד

אישור שחרור רפואי 23/1/45

MEDICAL CLEARANCE CERTIFICATE										(31) SUPPLEMENTARY RECORD		
1st <u>23.1.45</u> 2nd		L. L.		L. L.		L. L.		L. L.		Temporary identity certificate issued—:		
(25) Dates of Disinfection		R. S. T.		AL. 63 92. K. 2		HEAT.		OTHER				
(26) PHYSICAL CONDITION ON ARRIVAL				(27) IMMUNIZATION RECORD								
L. M. C. D. D.				Type	Dose	Date	Initials					
REMARKS				T (Epid)	1.							
					2.							
					3.							
				D.	1.							
					2.							
					3.							
				T. T. (Tab.)	1.							
					2.							
					3.							
				O.								
				S. Vacc.	Date	Initials	Reaction					
				Read.			L. V. VA.					
Arrival Medical Inspection —:				(28) Final Medical Inspection —:								
Date				Date								
										M. R.		
Medical Examiner				Medical Examiner								
(29) MOVEMENT AUTHORIZATION OR VISA				(30) RECEPTION CENTER RECORD								

16-20781-1 U. S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE

רשימת העולים מטרנסילבניה

12 תר"פ 1951

טרנסילבניה

- 9 -

מס. סדר	המספחה והשם	הגיל	אב/אם	ארץ לידה	מס. תע. קרפ"ח	מס. תע. בטלה ל-
448	זלברמן	חיה-טרה	1889	לייב/זלטה רומניה	3014	ט.ע.
449	זידמן	צילה	1932	חיים/טובה	26181	ט.ע.
450	זילבר	לודוויג	1897	דוד/פרידה	3771	תיפה, גיס, דודווביץ גצל רח" תורי מס, 33 מגדל
451		טרה	1904			
452	זילברסטיין	אברהם	1902	ברוך/לאה	3844	מגדל
453		דבורה	1906			
454	זילברמן	יוסף	1895	הרטקו/חיה	26133	מגדל,
455	חיסוביץ	בטי	1926	ינקו/גולדה	26231	מסר רטף, גיס-ארוג'נסרו
456	הכס	גולדה-פסה	1896	יוסף/ברינה	3673	ט.ע.
457	חיסברג	בטי	1898	הרצל/גולדה	26140	ט.ע.
458	חיסוביץ	מרקו	1905	לוד/לאה	26166	ט.ע.
459		טריאטה	1911			
460		איזו	1934			
461	הרתובר	אהרון	1874	אברהם/לאה	28000	ט.ע.
462		רבקה	1875			
463	תזקלוביץ	מנדל	1914	סלוט/גולדה	3948	מגדל
464		ליבה	1921			
465	חיסוביץ	יוסף	1926			
466	סבק	ברטה	1908	פרץ/מליה		ט.ע.
467	סנדוט	מרגיטה	1898	רודולף/זיגלה	26364	ט.ע.
468	סלפירו	אברהם	1904	יצחק/בטי	26242	הר-טוב ב', אח
469		לאה	1904			
470	סיסלר	נחמה	1874	אליעזר/רבקה	3998	יפו, מחכים, בן, אליעזר טייטלר
471	טננבוים	קלרה	1895	לאון/רוזה	28251	ט.ע.
472	טוקר	ארמין	1913	טאיר/סלי	3781	באר-טבע,
473		רגינה	1914			
474		נתן	1942			
475	סלצ'ק	פרקט	1905	סאה/רבקה	3750	באר-טבע ?
476		בטי	1913			
477		טרסין	1946			
478	טייטלר	רגינה	1901	יצחק/רינה	3980	ט.ע.
479	טאובנטיבל	עמנואל	1902	חיים/פני	26204	ט.ע.
480		פפי	1903			
481	טייטלמן	אהרון	1910	אברהם/רחל	3993	מגדל-טבריה,
482		טרה	1904			
483		אברהם	1940			
484		סמי	1941			
485	סרגמן	אהרון	1918	ברוך/טרה	3800	ט.ע.
486	סולר	מרגריטה	1926	יעקב/בילה	3935	ניר-טעה
487	טאוב	יעקב	1912	ברוך/רבקה	3747	באר-טבע
488		טרה	1918			
489		חנה-חיה	1947			
490	טראוב	טיכאל	1884	קלמן/מרים	3788	ט.ע.
491		אורורה	1891			
492	טימר-טימס	צרנה	1916	טאה/ברכה	26309	ט.ע.
493	טאוב	דוד	1914	ברוך/רבקה	26173	ט.ע.
494		טרלוטה	1916			
495		רגינה	1940			
496		אסתר	1950			
497	סקס	ברטה	1886	יוסף/פפי	26113	ט.ע.
498	ספר	ברטה	1908	פרץ/מלי	26321	ט.ע.
499	טריסט	פפי	1894	יוסף/דבורה	26305	לוד, בת, זולמן קלוס רח" הרמכת 9/3
500	טאוב	אלנה	1904	בצלאל/טרה	3780	ט.ע.
501	סלר	ביאסריס	1923	מרקו/קרולה	3681	יפו, דוד, יפו רח" 68 מס. 518, דודיק אברהם
502	סלר	הלה	1931	מרקו/קרולה	3662	יפו, דוד, "

מתוך הספר - משמר הירדן : מושבת הספר שנפלה, תרמ"ד-תש"ח 1884-1984

מפי מייסדיה, בניה ולוחמיה, עבר הדני

חלל ראשון נופל, יוסף חיימוביץ מחברי ארגון ווג'ווד, והמצב החמיר כי אין במי להחליף את הפצועים. גם האויב נראה עיף ומתקדם לאט לעבר המושבה וכאן באה לפתע העזרה – פגזי התותח שלנו מטילים בהלה בשורות האויב הפותח במנוסה.

גם יוסף חיימוביץ מווג'ווד... בחור כארז ואמיץ-לב. נשא אשה ארבעה חדשים לפני מלחמת העצמאות ורצה לבנות את ביתו במשמר הירדן. בהתקפה לפני האחרונה, כשרכב על סוס להזעיק עזרה למושבה, פגע בו פגז ונהרג.

באפריל אותה שנה נוספו עליהם יוצאי ברגן-בלזן – יהודה אושפיץ (נפל במאוחר יותר בקרבות על ירושלים), אייזיקוביץ, צפורה וצבי אש, שלמה גרוזניק, צ'רנה ויוסף חיימוביץ (נפל בקרב משמר הירדן), יעקב חבקין, ויצקוביץ, יעקב ניומן, רוך⁵⁴ סגל, יוסף פינקלמן, לאה ושמחה פליקס ואברהם שפר - דרך קפריסין עלו ובאו למשמר הירדן: חנה ונתן אלדמן, אקרמן, בן-מימון, ישראל ולקוביץ, משה לב ויצחק לדרר (צלף מעולה אשר כדור מרובהו לא החטיא את מטרתו). ושנים שלא זכו לעלות עם הארגון (כמסופר לעיל): דוב גרונר ודוד כהן (האחרון בכינויו המחתרת "שמשון") - זה הרכב הארגון ובו גם זוגות נשואים או עומדים להינשא.

בהתקפה ב־6 ביוני נפצעו אחדים מחברינו (מהארגון והתגבורת) - אמציה, אהרון רוזנטאל, אפרים גרוסבאום, אברהם מאירוב, מנחם בראון ויוסף חיימוביץ אשר ביום קודם נפצע קל ועתה נפצע פצעי מוות.

יוסף חיימוביץ - מקום מנוחתו

מקום מנוחתו בית העלמין הצבאי נחלת יצחק
חלקה: 60 שורה: 8 קבר: 4
ת.נ.צ.ב.ה

מפת החלקה

משמר הירדן במלחמת העצמאות

בתחילת יוני 1948, במהלך מלחמת העצמאות הדפו מגיני משמר הירדן שתי התקפות של צבא סוריה שחצה את נהר הירדן ופלש לארץ ישראל. בהתקפה השלישית, ב-10 ביוני, המושבה נכבשה ונהרסה והנותרים בחיים הלכו בשבי. כתוצאה מכיבוש המושבה, הגליל העליון הועמד בסכנת ניתוק מיתרת שטחה של מדינת ישראל. במבצע ברוש במסגרת קרבות עשרת הימים נפלו כמאה לוחמים בניסיון כושל של צה"ל לשוב ולהשתלט על המובלעת הסורית במשמר הירדן.

השטח חזר לריבונות ישראל בעקבות הסכם שביתת הנשק עם סוריה ביולי 1949. המושבה לא הוקמה מחדש ועל אדמותיה הוקמו הקיבוץ גדות ומושב העובדים משמר הירדן.

רקע

המושבה משמר הירדן נוסדה בספטמבר 1890 בעזרת חובבי ציון. במאורעות תרפ"ט סבלה המושבה מהתנכלויות וממעשי שוד. בשנות ה-30 קיבל היישוב כתגבור גרעיני חיזוק של תנועת בית"ר. גם במאורעות המרד הערבי סבלה המושבה. בהמשך להצטרפותם של חברי בית"ר, הקים האצ"ל לחבריו במושבה מחנה אימונים לחבריו. הדבר נודע לבריטים, וב-18 בנובמבר 1939 פשטו הרשויות הבריטיות על המושבה, ואסרו 38 מהמתאמנים. חברי בית"ר עזבו את המקום עד סוף 1940. בינואר 1947 התישבו במשמר הירדן 42 חברי ארגון ווג'ווד (ע"ש ג'וזאיה ווג'ווד מדינאי בריטי פרו-ציוני), ארגון חיילים משוחררי הצבא הבריטי יוצאי בית"ר, אם כי רק כמחציתם נותרו במקום. מספר חדשים אחר כך התישבו במקום, במספרים יותר קטנים, גם יוצאי מחנות המעצר בקפריסין ועולים משארית הפליטה.

חודשי המלחמה הראשונים

בהחלטת החלוקה נקבע נהר הירדן כגבול הבינלאומי בין סוריה, ממזרח לירדן, והמדינה היהודית, ממערבו. המושבה נותרה בשטח שנועד ליהודים. מצבה הטופוגרפי של המושבה היה נחות בהיותה נמוכה וגלויה, "פרושה כעל כף היד" מכיוון רמת הגולן. עקב הרכב האוכלוסייה שכללה גרעין התיישבותי של בית"ר ואצ"ל, הפיקוד במקום כלל את המפקדה האזורית מטעם

"ההגנה", אשר נטלה לידיה את האחריות הכוללת להגנת האזור, את נציג מפקדת האצ"ל וכן נציג ווג'ווד. הפיצול בפיקוד נוסף לקושי בריכוז המשאבים להגנה, שנבע מכך שגרעין המושבה היה מורכב מאיכרים בעלי משקים פרטיים. מאז החלטת האו"ם האמורה, החמיר המצב הביטחוני במקום. בין השאר, הותקפו הדרכים למושבה ובדצמבר 1947 נשדד עדר צאן. ב-11 בינואר 1948 פוצץ הפלמ"ח את גשר בנות יעקב, כדי להקשות על חדירת לוחמים ערביים מכיוון סוריה. החל מאמצע מרץ 1948 התנהלו במשמר הירדן עבודות ביצורים של סולל בונה. בין השאר, תוכננה הקמת עשר עמדות המקושרות ביניהן, אך עבודה זו, אם כי נעשתה ברובה, לא הסתיימה עד התקפת הצבא הסורי. עמדות אלו יצרו קו הגנה מסביב למעין חומה שהקיפה את הבתים. בנוסף, נערמה ממזרח סוללת עפר בגובה של כשני מטרים, וזאת כדי למנוע תצפית ואש ישירה על המושבה מכיוון סוריה. כן הוקפה המושבה גדר. למושבה היה קשר טלפוני ואלחוטי, מורס ודיבור, עם מפקדת "ההגנה" ששכנה במחניים ואחר כך בראש פינה. באפריל 1948 הגיע כוח תגבורת של האצ"ל למשמר הירדן. במקום נמצאה תגבורת של לוחמים מיישובי הסביבה. יחד עם התגבורת, מנה הכוח ביישוב כ-50 עד 60 לוחמים: כעשרה עד 15 בני המושבה, כ-20-25 מ"ארגון ווג'ווד" והיתר תגבורת מיישובי הסביבה. משמר הירדן שכנה על אחת הדרכים החשובות העוברות בין סוריה לארץ ישראל, ולפיכך על ציר פלישה אפשרי. כמו כן, היו מצפון ומדרום למושבה מעברים בהם ניתן היה לחצות את נהר הירדן בקלות יחסית. לנוכח אפשרות של פלישה, פונו ב-14 במאי הבלתי לוחמים מן המושבה. האחריות הכוללת על גזרת הגליל העליון המזרחי הייתה של חטיבת עורד, אשר הוקמה ב-1 ביוני. עם זאת בפועל ההגנה על יישובי קו החזית הוטלה בעיקר על תושביהם. במקביל למאמץ הסורי תקף גם צבא ההצלה הערבי (צבא של מתנדבים ממדינות ערב בפיקודו של קאוקג'י) ממערב. ב-5 ביוני ביום ההתקפה הראשונה על משמר הירדן, הצליח צבא ההצלה לכבוש את מלכיה. מכאן הוא איים בניתוק אצבע הגליל ממערב.

ההתקפה הסורית הראשונה

ב-5 ביוני 1948, לפנות בוקר, תקפו הכוחות הסוריים את היישוב ובמקביל תקפו, ללא הצלחה, גם את הכפר טובא ששיתף פעולה עם צה"ל.

ההתקפה, בעוצמה גדודית ובסיוע ארטילרי ואווירי, נהדפה, והמקום קיבל תגבורת בת 16 איש מיישובי הסביבה. התגבורת ספגה אש ואבדות, והצליחה להגיע רק לאחר סיום ההתקפה. עם זאת, נראה כי בעצם האיום שבהתקרבותה, וכן בכך שמשכה אליה חלק מן האש, סייעה להדיפת הסורים. בשעות הלילה הגיעה כתגבורת פלוגה מגדוד 11 של חטיבת "עודד", אך פלוגת התגבורת, אשר שימשה ככוח עתודה פיקודי, עזבה את המקום, כאשר למדה כי הקרב הסתיים.

ההתקפה הסורית השנייה

המושבה הותקפה שוב ב-6 ביוני 1948, זו הפעם בעוצמה דו-גדודית, במקביל, כהסחה, הסורים הפגינו את דן, להבות הבשן וכפר סאלד והפציצו מהאוויר את מחניים ואילת השחר. הסורים צלחו את הירדן מדרום למושבה, והחל משעות אחר הצהריים המוקדמות החלה התקפה גם מכיוון צפון. התקפה זו נהדפה גם היא, כאשר לעזרת המגינים פעלה סוללת תותחי 65 מ"מ שהוצבה מצפון למחניים.

לאחר אותה התקפה קיבלה המושבה כתגבורת נוספת, כיתת לוחמים, מיישובי הסביבה.

אנדרטת משמר הירדן

כיבוש המושבה

לאחר הדיפת ההתקפה השנייה ננקטו מספר צעדים לחזק את הגנת המקום: ב-8 ביוני הועבר גדוד 23 של חטיבת כרמלי לחטיבת "עודד", אם כי היה גדוד בשלבי התארגנות מוקדמים. בערבו של אותו היום נשלחה מחלקה מגדוד 11 של חטיבת עודד למקש את מעברי הירדן שליד המושבה. חלק מן המיקוש בוצע. המשכו, שהוטל בלילה שבין 9 ל-10 ביוני על פלוגה מגדוד 23 של חטיבת כרמלי, הופסק בשל אש סורית.

ב-10 ביוני לפנות בוקר, הותקף שוב היישוב, זו הפעם בידי כוח חטיבתי סורי, אשר כלל שלושה גדודי חי"ר ושני גדודי ארטילריה. גדודי החי"ר נועדו לתקוף את המושבה האחד מדרום, האחד ממזרח וגדוד נוסף מצפון. יחידה מאותו כוח, אשר פעולתה הקדימה את ההתקפות הגדודיות, הצליחה להפתיע את מגיני המקום. היא התקרבה אל המושבה בעודה מוסתרת על ידי סוללת העפר, וחדרה דרך גזרה ובה עמדות נטושות, אל המושבה פנימה. מספר לוחמים הבחינו בכוח הסורי החודר חלקם נשבו וחלקם נמלטו, אך מבלי להתריע על הנעשה. בשלב זה אבד הפיקוד המרכזי על הכוח שבמושבה, וכל עמדה ובית לחמו למעשה בעצמם. לאחר שנערכו קרבות מבית לבית, ומעמדה לעמדה, הצליחו הסורים לכבוש את המושבה, כאשר חלק מן העמדות החזיקו מעמד שעות לא מעטות. פלוגה מגדוד 92 של חטיבת "עודד" ניסתה לבוא לעזרת המושבה, אולם בשל אש סורית, לא הצליחה להגיע. בקרבות נהרגו 14 אנשים מתושבי וממגיני המושבה, ארבעה מתוכם בשתי ההתקפות הראשונות, ועשרה בקרב האחרון. 39 מהמגינים אשר נותרו בחיים לאחר הקרב, נפלו בשבי הסורי ושהו בו כ-13 חודשים. לאחר שכבשו את המושבה, הסורים הרסו את המקום. עם כיבוש משמר הירדן, איימו הסורים לנתק את הכביש הראשי לאצבע הגליל. ואכן עד ההפוגה הראשונה ואף זמן מה לאחר הכרזתה, נמשכו קרבות עזים, שהסורים ניסו להעמיק את אחיזתם בשטח ישראל כדי לנתק את הגליל העליון, וכוחות מחטיבות "כרמלי", "גולני" ו"עודד" בולמים אותם, תוך כדי קרבות מרים, במרחק קצר ממערב למושבה.

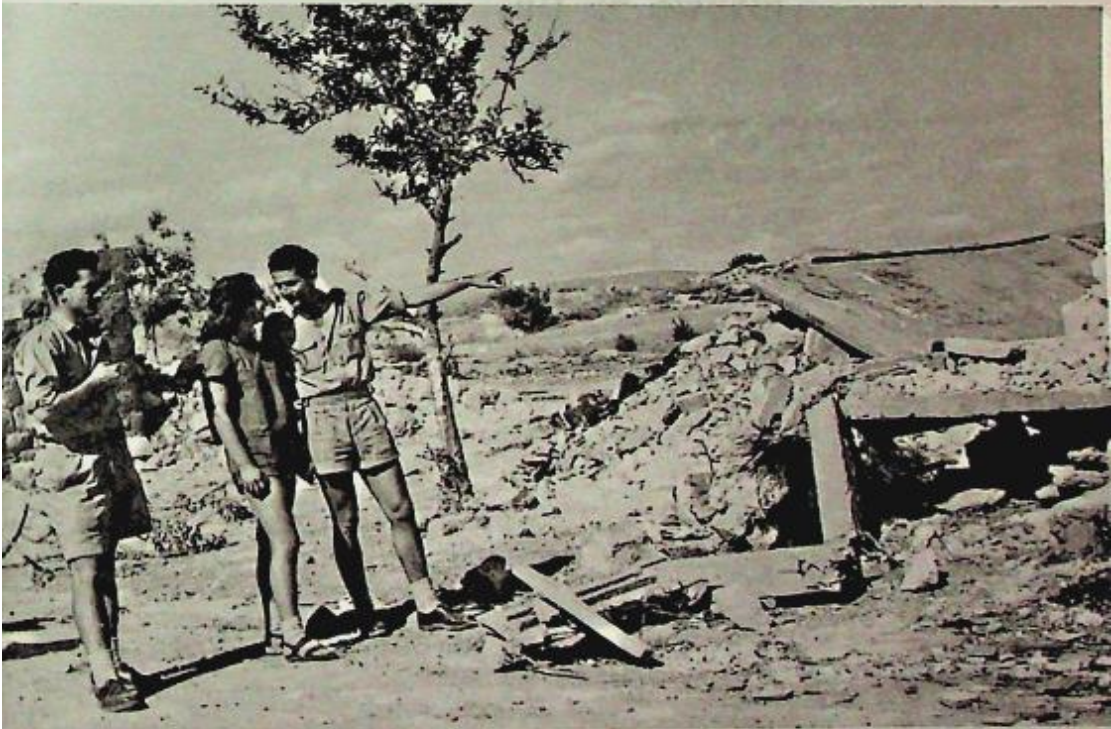
המרתף בו התבצרו אחרוני מגיני משמר הירדן וממנו נלקחו לשבי

בהמשך המלחמה ואחריה

מבצע ברוש בקרבות עשרת הימים היה הניסיון האחרון במלחמת העצמאות לחזור ולכבוש את המובלעת הסורית במשמר הירדן, להסיג את הצבא הסורי מזרחה לנהר הירדן ולעצב את הגבול בין שתי המדינות על פי החלטת החלוקה שנסמכה על הגבול הבינלאומי שנקבע בהסכם ניוקומב-פולה 1923 בין צרפת ובריטניה ואושרר על ידי חבר הלאומים ב-1934. המבצע לא עלה יפה, 100 לוחמים נפלו במהלכו וקו החזית עם הסורים לא השתנה כמעט. סביב המובלעת נמשכו תקריות אש עד סוף המלחמה.

משמר הירדן. קיץ 1947

השיבה למשמר הירדן ההרוסה. סתיו 1949

מקורות

יוסף חיימוביץ ז"ל, דף יזכור ממפעל ההנצחה הממלכתי "יזכור" שנערך ע"י משרד הביטחון

יוסף חיימוביץ, ארכיון מכון ז'בוטינסקי

משמר הירדן: מושבת הספר שנפלה, תרמ"ד-תש"ח 1884 – 1948: מפי מייסדיה, בניה ולוחמיה, עבר הדני

International center on the Nazi era - Arolsen Archives

בית העלמין הצבאי נחלת יצחק

אתר "לתת פנים לנופלים"

אנדרטת משמר הירדן

גלעד לזכרם - אתר ההנצחה לחללי מערכות ישראל וחללי פעולות האיבה מבני ותושבי תל-אביב-יפו, המונצחים בגן הבנים ובגן חללי הטרור בגני יהושע

"משמר הירדן", נפתלי הרץ אימבר

סיפורם של גרעיני ההתיישבות "מרגולין" ו"ווג'ווד", 1946-1948, ארכיון מכון ז'בוטינסקי

משמר הירדן במלחמת העצמאות, ויקיפדיה

על המחבר - אברהם שלמה קולט

המחבר אברהם שלמה קולט יליד תל-אביב, תש"ח, 1948.
הנדסאי אלקטרוניקה, אורט יד-סינגאלובסקי, 1968 ;
מהנדס בוגר הנדסת חשמל ואלקטרוניקה, אוניברסיטת תל-אביב, 1974 ;
לימודים למוסמך בביו-הנדסה, אוניברסיטת תל-אביב, 1976 ;
בוגר לימודי תעודה במנהל, אוניברסיטת בר-אילן, 1982 ;
מדידות קרינה בלתי מייננת, מכללת אתגר, 2014.
ניסיון של כחמישים שנה כמהנדס אלקטרוניקה, מהנדס פיתוח, מתכנן מערכות
תקשורת, מנהל פרויקטים, מנהל מחלקה, מנהל שיווק ומכירות, מנהל שרות,
מנהל רכש, סמנכ"ל ומנכ"ל .
עבודה במוסדות ובחברות הייטק כולל: צה"ל, מוטורולה, אוניברסיטת תל-אביב,
בית החולים שיבא, תדיראן, אבקול אלקטרוניקה, אינטל, לוגטל, יבמ, ניו-נטוורק,
קומברס, סולתם, מדידות קרינה.
סופר, משורר, עורך ומוציא לאור של ספרי ביוגרפיה, זיכרון, שואה ומשפחה.
איש אשכולות שבין עיסוקיו ותחביביו: מחקר גניאולוגי, כתיבה, עריכה,
הוצאה לאור, מחקר ארכיוני, מחקר השואה, היסטוריה כללית, תולדות עם ישראל,
מחשבת ישראל, לימודי יהדות, מוסיקה קלסית, מוסיקה ווקלית, מוסיקה יהודית
וחזנות, ציור, קולנוע, תיאטרון, ספרות, שירה, מדע, הנדסה ורפואה .
עד היום כתב, ערך והוציא לאור עשרה ספרים.
אברהם הוא אב לשלושה ילדים ולשבעה נכדים.

ספרי אברהם שלמה קולט

חנה טויבע קולט (לבית לויץ), סיפור חיים, הוצאה עצמית

מאיר קולט (קולטונוביץ), מוילנה לנמל תל אביב, הוצאה עצמית

שידוך באושוויץ, סבתא זוזו, לנקה לאה שטרולי, סיפור חיים, הוצאה עצמית

זולטן שטרולי, שהציל יהודים בפלוגת העבודה ההונגרית בשואה, הוצאה עצמית

סיפורה של תמונה, בסיוע יד ושם (סיפורו של טומי שחם)

תיאודור טוביה טדי דניאלס, THEODORE DANIELS, הוצאה עצמית

ממשבר לשבר, שירים, הוצאת אמזון

השואה שלי, פואמות, הוצאת אמזון

רק שמחות, שירים, הוצאה עצמית

יוסף חיימוביץ הי"ד

בס"ד

כתיבה ועריכה : אברהם שלמה קולט

מהדורה ראשונה : מרץ 2023

טלפון : 054-6226898

akolet@gmail.com